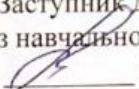

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІРПІНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчальної роботи
 Олена ПУСТОВА
« 01 » 09 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності»
для підготовки фахового молодшого бакалавра
за галуззю знань 07 Управління та адміністрування
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Ірпінь - 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності» складена на основі програми навчальної дисципліни, затвердженої у 2023 р.

Розробник

Наталія КОВДА, викладач

Розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії інформаційних технологій, математичних та природничих дисциплін, протокол №2 від «31» серпня 2023 р.

Голова циклової комісії

Анастасія ШЦУК

Завідувач навчально-методичного
кабінету коледжу

Людмила РОМАНЕНКО

ЗМІСТ

1. Передмова.....	4
2. Критерії оцінювання	6
3. Тематичний план.....	8
4. Зміст навчальної дисципліни	9
5. Перелік питань до рубіжної контрольної роботи.....	17
6. Перелік питань до комплексної контрольної роботи.....	18
7. Рекомендовані джерела інформації.....	20

ПЕРЕДМОВА

Дисципліна «Безпека життєдіяльності» відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахових молодших бакалаврів зі спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» належить до циклу професійної підготовки. Програма відображає високий спектр актуальних теоретичних і практичних питань, які необхідні для глибокого розуміння сутності та значення продуктивних сил в ринкових умовах.

Мета дисципліни: формування в людини свідоме та відповідальне ставлення до питань особистої безпеки і безпеки тих, хто її оточує; навчити людину розпізнавати й оцінювати потенційні небезпеки, визначати шлях надійного захисту від них, уміти надавати допомогу в разі потреби собі та іншим, а також оперативно ліквідувати наслідки прояву небезпек у різноманітних сферах людської діяльності.

Вивчення дисципліни «Безпека життєдіяльності» передбачає набуття здобувачами освіти програмних компетентностей, а саме:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні компетентності (СК):

СК 2. Здатність здійснювати професійну діяльність, згідно з вимогами законодавства.

Очікувані результати навчання

Результати навчання (РН):

РН 1. Знати свої права як члена суспільства, розуміти цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.

РН 5. Дотримуватися вимог законодавства для забезпечення правомірності професійних рішень.

При вивченні дисципліни студенти використовують знання та навички здобуті при вивченні курсів «Психологія», «Соціологія», "Захист України", "Хімія", "Біологія і екологія", «Фізика», «Історія», «Правознавство».

Навчальною програмою передбачено проведення лекційних та семінарських занять, самостійне опрацювання частини теоретичного матеріалу курсу.

З метою допомоги студентам у вивченні засвоєння матеріалу з даної дисципліни розроблені питання, які виносяться на самостійну роботу, завдання на семінарські заняття, питання до проміжного та підсумкового контролю; наведена тематика проектів, основні та додаткові джерела інформації.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Об'єктами контролю є отримані студентами знання в процесі засвоєння матеріалу дисципліни на лекціях, на семінарах і при виконанні самостійних робіт.

Оцінки знань студентів виставляються за результатами поточного та підсумкового контролю.

При поточному контролі застосовуються такі засоби: усне опитування, співбесіда на семінарах, захист проектів, перевірка виконання самостійної роботи, рубіжна та комплексна контрольні роботи.

Рубіжна контрольна робота складається із 30 варіантів, кожен з яких містить у собі одне завдання теоретичного характеру та тестові завдання. Рубіжна контрольна робота виконується студентами письмово. В разі дистанційного навчання завдання виконуються через Google Форму.

Підсумковий контроль здійснюється під час виконання комплексної контрольної роботи та виставленні заліку.

Завдання по комплексній контрольній роботі включають теоретичний матеріал по всій програмі. Завдання розроблені в 30 варіантах. Кожен варіант містить 2 теоретичних питання з різних тем та тестові завдання. В разі дистанційного навчання завдання виконуються через Google Форму.

При усному та письмовому опитуванні знання студентів оцінюються за такими критеріями:

- оцінка **«відмінно»** виставляється студенту, який безпомилково викладає навчальний матеріал, показує глибоке розуміння суті поставлених питань;
- оцінка **«добре»** виставляється студенту, який грамотно розкриває суть поставлених питань, добре володіє термінами дисципліни, але допускає несуттєві помилки;
- оцінка **«задовільно»** виставляється студенту, який поверхнево викладає суть навчального матеріалу, допускає багато помилок у відповідях на поставлені питання;
- оцінка **«незадовільно»** виставляється студенту, який не знає суті

поставлених питань при викладенні матеріалу допускає грубі помилки.

Залік із відповідною оцінкою виставляється за умови, якщо студент одержав:

- позитивну оцінку за виконання комплексної контрольної роботи;
- загальну позитивну оцінку при поточному контролі знань.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
навчальної дисципліни «БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»
за галуззю знань **07 «Управління та адміністрування»**
спеціальності **072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

№	Назва тем	Кількість годин			
		разом	В тому числі		
			лекції	Практ. та семін.	Самост. робота
1.	Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Ризик, як кількісна оцінка небезпек.	6	2	2	2
2.	Природні загрози, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки.	8	2	2	4
3.	Техногенні небезпеки та їхні наслідки. Типологія аварій на потенційно-небезпечних об'єктах.	4	2		2
	3.1. Пожежна безпека	6	2	2	2
	3.2. Радіаційна безпека.	4		2	2
	3.3. Хімічна безпека.	4		2	2
4.	Соціально-політичні небезпеки, їхні види та особливості. Соціальні та психологічні чинники ризику. Поведінкові реакції населення у НС.	8	2	2	4
5.	Застосування ризик-орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС.	6	2	2	2
6.	Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та АТО у НС.	8	2	2	4
7.	Управління силами та засобами ОГ під час НС.	6	2	2	2
	Всього	60	16	18	26

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»

Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Ризик як кількісна оцінка небезпек.

Мета: Узагальнити знання студентів про основні поняття безпеки життєдіяльності, навчити ідентифікувати небезпеки та визначати їх вражаючі фактори, вибирати ефективні засоби та заходи захисту від даних шкідливих та небезпечних чинників. Виховувати відчуття відповідальності за власну безпеку та безпеку оточуючих, створення безпечних умов життєдіяльності.

План лекційного заняття № 1.1:

1. Актуальність, мета та завдання безпеки життєдіяльності.
2. Головні визначення – безпека, загроза, небезпека, надзвичайна ситуація, ризик. Безпека людини, суспільства, національна безпека.
3. Сталий розвиток суспільства та його проблеми. Шляхи вирішення в Україні.

План лекційного заняття № 1.2:

1. Методологічні основи безпеки життєдіяльності.
2. Таксономія, ідентифікація та квантифікація небезпек.
3. Класифікація НС за причинами походження, територіального поширення і обсягів заподіяних або очікуваних збитків
4. Класифікація небезпек.
5. Характеристика небезпечних та шкідливих факторів.
6. Ризик в безпеці життєдіяльності як кількісна оцінка небезпек.
7. Системний аналіз та його застосування в БЖД.

Перелік питань до самостійної роботи теми № 1:

1. Класифікація небезпек. Характеристика небезпечних та шкідливих факторів.

Рекомендовані джерела інформації:

*основні 1, 2, 3,
додаткові 10, 14.*

Тема 2. Природні загрози та характер їхніх проявів і дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки.

Мета: Узагальнити знання студентів про небезпеки природного характеру, закріпити вміння, аналізувати вплив природних небезпек, пожеж, вражаючих факторів біологічної дії на організм людини, вибирати ефективні засоби та заходи захисту від даних шкідливих та небезпечних чинників, закріпити навички безпечної поведінки в НС. Виховувати відчуття відповідальності за власну

безпеку та безпеку оточуючих, створення безпечних умов діяльності.

План лекційного заняття № 2.1

1. Стихійні лиха та їх класифікація за причиною виникнення:
  - а) геологічні (виверження вулканів, землетруси, зсуви, обвали)
  - б) гідрологічні (повені, підтоплення паводковими водами, вітрові нагони)
  - в) метеорологічні (ураган, смерч, шквали, спека, ожеледиця)
2. Стихійні лиха, які найбільш зустрічаються в Україні.
3. Найбільш руйнівні стихійні лиха в історії людства.

Перелік питань до самостійної роботи теми № 2:

1. Найбільш руйнівні стихійні лиха в історії людства

Рекомендовані джерела інформації:

*основні 1, 2, 3, 4,
додаткові 10, 13.*

План семінарського заняття № 2.1

1. Пожежі у природних екосистемах (ландшафтна, лісова, степова, торф'яна пожежа). Вражаючі фактори природних пожеж, характер їхніх проявів та наслідки.
2. Вражаючі фактори біологічної дії.
3. Характеристика небезпечних патогенних мікроорганізмів: найпростіші, гриби, віруси, рикетсії, бактерії.
4. Пандемії, епідемії, масові отруєння людей. Загальна характеристика особливо небезпечних хвороб (холера, сибірка, чума та ін.).
5. Інфекційні захворювання тварин і рослин.

Перелік питань до самостійної роботи теми № 2:

1. Інфекційні хвороби людини.

Рекомендовані джерела інформації:

*основні 1, 3, 5,
додаткові 2, 12.*

Тема 3. Техногенні небезпеки та їхні наслідки. Типологія аварій на потенційно-небезпечних об'єктах.

Мета: Закріпити знання про шкідливі, небезпечні вражаючі чинники техногенного характеру, вміння аналізувати вплив негативних факторів, їх прояви, засоби захисту людини від них.

План лекційного заняття № 3:

1. Техногенні небезпеки та їх вражаючі фактори
2. Вплив техногенних небезпек на довкілля та їх прогнозування
3. Захист від техногенних небезпек та їх наслідків

Перелік питань до самостійної роботи теми № 3:

1. Аварія на Чорнобильській АЕС

Рекомендовані джерела інформації:

*основні 1, 7,
додаткові 10, 13, 14.*

Тема 3.1. Пожежна безпека

Мета: узагальнити знання студентів про небезпеки техногенного характеру, закріпити вміння аналізувати вплив шкідливих та небезпечних чинників пожеж на організм людини, вибирати ефективні засоби та заходи захисту від них. Виховувати відчуття відповідальності за створення безпечних умов життєдіяльності.

План лекційного заняття № 3.1:

1. Загальні поняття про основи теорії розвитку та припинення горіння.
2. Етапи розвитку горіння.
3. Зони горіння, теплового впливу, задимлення, токсичності.
4. Небезпечні для людини фактори пожежі.
5. Класифікація об'єктів за їхньою пожежною вибуховою небезпекою.

План семінарського заняття № 3.1

1. Показники пожежної вибухової небезпеки речовин і матеріалів.
2. Вибух. Фактори техногенних вибухів, що призводять до ураження людей, руйнування будівель, споруд, технічного устаткування і забруднення навколишнього середовища.
3. Основи забезпечення пожежної безпеки підприємств, установ, організацій.
4. Відповідальність за порушення (невиконання) вимог пожежної безпеки.

Перелік питань до самостійної роботи теми 3

1. Основи забезпечення пожежної безпеки підприємств, установ, організацій

Рекомендовані джерела інформації:

*основні 3, 7,
додаткові 7, 8, 9, 13.*

Тема 3.2. Радіаційна безпека

Мета: узагальнити знання студентів про небезпеки техногенного характеру, закріпити вміння аналізувати вплив радіації, шуму, вібрації, іонізуючого випромінювання на організм людини, вибирати ефективні засоби та заходи захисту від даних шкідливих та небезпечних чинників. Виховувати відчуття

відповідальності за створення безпечних умов життєдіяльності.

План семінарського заняття № 3.2:

1. Джерела радіації та одиниці її вимірювання.
2. Класифікація радіаційних аварій за характером дії і масштабами.
3. Фази аварій та фактори радіаційного впливу на тканини організму.
4. Ознаки радіаційного ураження. Гостре опромінення. Хронічне опромінення
5. Режими захисту населення.

Перелік питань до самостійної роботи №3

1. Приклади радіаційних аварій. Їх причини та шляхи усунення

Рекомендовані джерела інформації:

*основні 2, 3, 4, 8,
додаткові 13, 14.*

Тема 3.3 Хімічна безпека

Мета: узагальнити знання студентів про шкідливі хімічні фактори небезпеки, вміння характеризувати та аналізувати якість навколишнього середовища за вмістом шкідливих хімічних речовин, закріпити навички безпечної поведінки в НС. Виховувати відчуття відповідальності за власну безпеку та безпеку оточуючих, створення безпечних умов життєдіяльності.

План семінарського заняття № 3.3:

1. Класифікація небезпечних хімічних речовин за ступенем токсичності, впливом на організм людини.
2. Характеристика класів небезпеки згідно із ступенем їхньої дії на організм людини.
3. Особливості забруднення місцевості, води, продовольства у разі виникнення аварій з викидом небезпечних хімічних речовин.

Перелік питань до самостійної роботи теми № 3:

1. Типологія аварій на хімічно-небезпечних об'єктах та вимоги до їхнього розміщення і розвитку.
2. Захист приміщень від проникнення токсичних аерозолів. Організація дозиметричного й хімічного контролю.
3. Класифікація суб'єктів господарювання і адміністративно-територіальних одиниць за хімічною небезпекою.

Рекомендовані джерела інформації:

*основні 2, 3, 8,
додаткові 11, 12, 13.*

Тема 4. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та характеристики. Соціальні та психологічні фактори ризику. Поведінкові реакції населення у НС.

Мета: закріпити знання про шкідливі, небезпечні вражаючі чинники середовища великих міст, вміння класифікувати соціально-політичні небезпеки, вміння їх характеризувати та давати об'єктивну оцінку, засоби захисту людини від них, закріпити навички безпечної поведінки в НС. Виховувати відчуття відповідальності за власну безпеку та безпеку оточуючих, створення безпечних умов діяльності.

План лекційного заняття № 4.1:

1. Характеристики видів соціально-політичних небезпек. Соціальні фактори, що впливають на життя та здоров'я людини.
2. Тероризм, як загроза безпечному існуванню.
3. Сучасні інформаційні технології та особливості впливу інформаційного чинника на безпеку суспільства в цілому та людину зокрема.
4. Психологічна маніпуляція як соціально-психологічний феномен.

План семінарського заняття № 4.1:

1. Аналіз аварійних ситуацій під час технологічного тероризму.
2. Сучасні інформаційні технології та безпека життєдіяльності людини. Особливості впливу інформаційного чинника на здоров'я людини та безпеку суспільства.
3. Соціальні фактори, що впливають на життя та здоров'я людини.
4. Корупція і криміналізація суспільства.
5. Маніпуляція свідомістю. Розрив у рівні забезпечення життя між різними прошарками населення.

Перелік питань до самостійної роботи теми № 4:

1. Психологічна надійність людини та її роль у забезпеченні безпеки. Захисні властивості людського організму.
2. Причини корупції у суспільстві. Способи їх подолання

Рекомендовані джерела інформації:

*основні 2, 3, 5, 7,
додаткові 11, 12, 13.*

Тема 5. Застосування ризик орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС.

Мета: узагальнити знання студентів про кількісну характеристику небезпеки, яка визначає ступінь небезпеки. Виховувати відчуття відповідальності за створення безпечних умов життєдіяльності.

План лекційного заняття № 5.1

1. Загальний аналіз ризику і проблем безпеки складних систем, які охоплюють людину, об'єкти техносфери та природне середовище.
2. Індивідуальний та груповий ризик.
3. Концепція прийняттого ризику.
4. Розподіл підприємств, установ та організацій за ступенем ризику їхньої господарської діяльності щодо забезпечення безпеки та захисту населення і територій від НС.
5. Управління безпекою через порівняння витрат та отриманих вигод від зниження ризику.

План семінарського заняття № 5.1:

1. Головні етапи кількісного аналізу та оцінки ризику.
2. Методичні підходи до визначення ризику. Статистичний метод, метод аналогій. Експертні методи оцінювання ризиків. Застосування у розрахунках ризику імовірнісних структурно-логічних моделей.
3. Ідентифікація ризику. Розробка ризик-стратегії з метою зниження вірогідності реалізації ризику і мінімізації можливих негативних наслідків. Вибір методів та інструментів управління виявленим ризиком.

Питання до самостійної роботи теми № 5.1:

1. Концепція прийняттого ризику

Рекомендовані джерела інформації:

*основні 2, 3,
додаткові 11, 13.*

Тема 6. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та АТО у НС.

Мета: узагальнити знання студентів про державні органи загальної, спеціальної та галузевої компетенції, законодавчу базу. Виховувати відчуття відповідальності за створення безпечних умов життєдіяльності.

План лекційного заняття № 6.1:

1. Правові норми, що регламентують організаційну структуру органів управління безпекою та захистом у НС, процеси її функціонування та розвитку, регламентацію режимів запобігання і ліквідації НС.
2. Структурно-функціональна схема державного управління безпекою та захистом у НС в Україні з урахуванням правового статусу і повноважень органів влади.
3. Органи управління, сили і ресурси з попередження та реагування на НС на державному рівні.
4. Загальні норми законодавства, підзаконних актів, стандарти і технічні умови, технічні і адміністративні регламенти, що регламентують принципи і

механізми регулювання безпеки, зниження ризиків і пом'якшення наслідків НС.

План семінарського заняття № 6.1:

1. Головні положення про навчання персоналу підприємств, установ і організацій діям та способам захисту в разі виникнення НС та аварій. Система інструктажів.

2. Програми підготовки населення до дій у НС. Спеціальні об'єктові навчання і тренування. Функціональне навчання керівних працівників і фахівців, які організують та здійснюють заходи у сфері цивільного захисту.

3. Критерії та показники оцінки ефективності функціонування системи безпеки та захисту в НС об'єкту господарювання.

Перелік питань до самостійної роботи теми № 6:

1. Управлінське рішення, його сутність, правове, організаційне, інформаційне та документальне забезпечення.

2. Загальна технологія та моделі прийняття управлінських рішень.

3. Основні показники рівнів небезпеки регіону, де знаходиться ВНЗ, які внесено у паспорт ризику виникнення надзвичайної ситуації області.

4. Організація життєзабезпечення населення в НС.

5. Ліквідація наслідків НС.

Рекомендовані джерела інформації:

основні 3, 7, 8,

додаткові 10, 13, 14.

Тема 7. Управління силами та засобами ОГ під час НС.

Мета: систематизувати знання студентів про порядок дій у випадку НС, рятувальні та інші невідкладні роботи, карантинні та санітарно-протиепідемічні заходи.

План лекційного заняття № 7.1:

1. Порядок надання населенню інформації про наявність загрози або виникнення НС, правил поведінки та способів дій в цих умовах.

2. Сутність і особливості оперативного управління за умов виникнення НС. Спеціально уповноважений керівник та штаб з ліквідації НС.

3. Сили і засоби постійної готовності.

4. Мета і загальна характеристика рятувальних та інших невідкладних робіт.

5. Здійснення карантинних та інших санітарно-протиепідемічних заходів.

План семінарського заняття № 7.1:

1. Сутність і особливості оперативного управління за умов виникнення НС.

2. Загальна характеристика рятувальних та інших невідкладних робіт.

3. Технічні засоби і способи проведення дезактивації, дегазації та

дезінфекції території, техніки, транспорту, будівель, приміщень, одягу, взуття і засобів захисту, продовольства, води, продовольчої сировини і фуражу.

Перелік питань самостійної роботи теми №7:

1. Техніка, що застосовується при ліквідації наслідків НС.
2. Організація взаємодії сил при проведенні аварійно-рятувальних робіт та основних видів забезпечення у зоні НС.

Рекомендовані джерела інформації:

*основні 3,7,8,
додаткові 13,14.*

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО РУБІЖНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Актуальність дисципліни “Безпека життєдіяльності”.
2. Поняття безпечного стійкого розвитку суспільства.
3. Мета та завдання дисципліни “Безпека життєдіяльності”.
4. Небезпеки та їх характеристики.
5. Поняття безпеки, потенційної безпеки.
6. Таксономія, номенклатура, ідентифікація небезпек.
7. Класифікація і характеристика небезпек.
8. Ризик як кількісна характеристика небезпек.
9. Системний аналіз безпеки життєдіяльності.
10. Класифікація НС за причинами походження, територіального поширення і обсягів заподіяних або очікуваних збитків
11. Характеристика небезпечних та шкідливих факторів.
12. Тектонічні стихійні лиха, їх характеристика.
13. Топологічні стихійні лиха, їх характеристика.
14. Метеорологічні стихійні лиха, їх характеристика.
15. Пожежі у природних екосистемах (лісова, степова, торф’яна пожежа).
16. Характеристика небезпечних патогенних мікроорганізмів: найпростіші, гриби, віруси, рикетсії, бактерії. Пандемії, епідемії, масові отруєння людей.
17. Сталий розвиток суспільства та його проблеми. Шляхи вирішення в Україні
18. Аварії з вибоком СДОР.
19. Аварії з викидом радіоактивних речовин.
20. Причини, що зумовлюють пожежі та вибухи.
21. Причини виникнення гідродинамічних небезпек (аварій).
22. Зони горіння, теплового впливу, задимлення, токсичності.
23. Небезпечні для людини фактори пожежі.
24. Класифікація об’єктів за їхньою пожежною вибуховою безпекою.
25. Класифікація небезпечних хімічних речовин за ступенем токсичності, впливом на організм людини.
26. Характеристика класів безпеки згідно із ступенем їхньої дії на організм людини.
27. Організація дозиметричного й хімічного контролю.
28. Іонізуючі випромінювання: їх джерела, види, одиниці вимірювання.
29. Біологічна дія іонізуючих випромінювань на організм людини. Ознаки радіаційного ураження. Гостре опромінення. Хронічне опромінення
30. Класифікація, номенклатура і одиниці виміру вражаючих факторів фізичної та хімічної дії джерел техногенних небезпек.
31. Характеристика шуму і вібрації, їх вплив на організм людини. Засоби та заходи захисту від впливу шуму і вібрації.
32. Основи забезпечення пожежної безпеки підприємств, установ, організацій.
33. Відповідальність за порушення (невиконання) вимог пожежної безпеки.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО КОМПЛЕКСНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Сутність поняття “Безпека життєдіяльності”.
2. Актуальність дисципліни “Безпека життєдіяльності”.
3. Поняття безпечного стійкого розвитку суспільства.
4. Мета та завдання дисципліни “Безпека життєдіяльності”.
5. Небезпеки та їх характеристики.
6. Поняття безпеки, потенційної безпеки.
7. Таксономія, номенклатура, ідентифікація небезпек.
8. Квантифікація небезпек.
9. Класифікація і характеристика небезпек.
10. Класифікація джерел небезпеки.
11. Ризик як кількісна характеристика небезпек.
12. Системний аналіз безпеки життєдіяльності.
13. Класифікація НС за причинами походження, територіального поширення і обсягів заподіяних або очікуваних збитків
14. Характеристика небезпечних та шкідливих факторів.
15. Стихійні лиха та їх класифікація за причиною виникнення.
16. Тектонічні стихійні лиха, їх характеристика.
17. Топологічні стихійні лиха, їх характеристика.
18. Метеорологічні стихійні лиха, їх характеристика.
19. Стихійні лиха, які найбільш зустрічаються в Україні.
20. Пожежі у природних екосистемах (ландшафтна, лісова, степова, торф’яна пожежа).
21. Вражаючі фактори природних пожеж, характер їхніх проявів та наслідки.
22. Вражаючі фактори біологічної дії.
23. Характеристика небезпечних патогенних мікроорганізмів: найпростіші, гриби, віруси, рикетсії, бактерії.
24. Пандемії, епідемії, масові отруєння людей. Загальна характеристика особливо небезпечних хвороб (холера, сибірка, чума та ін.).
25. Інфекційні захворювання тварин і рослин.
26. Сталій розвиток суспільства, проблеми. Шляхи вирішення в Україні
27. Промислові аварії, катастрофи та їхні наслідки.
28. Аварії з витоком СДОР.
29. Аварії з викидом радіоактивних речовин.
30. Аварії на транспорті.
31. Причини, що зумовлюють пожежі та вибухи.
32. Причини виникнення гідродинамічних небезпек (аварій).
33. Загальні поняття про основи теорії розвитку та припинення горіння.
34. Зони горіння, теплового впливу, задимлення, токсичності.
35. Небезпечні для людини фактори пожежі.
36. Показники пожежної вибухової небезпеки речовин і матеріалів.
37. Класифікація об’єктів за їхньою пожежною вибуховою небезпекою.

38. Класифікація небезпечних хімічних речовин за ступенем токсичності, впливом на організм людини.
39. Характеристика класів безпеки згідно із ступенем їхньої дії на організм людини.
40. Захист приміщень від проникнення токсичних аерозолів.
41. Організація дозиметричного й хімічного контролю.
42. Класифікація суб'єктів господарювання і адміністративно-територіальних одиниць за хімічною безпекою.
43. Іонізуючі випромінювання: їх джерела, види, одиниці вимірювання.
44. Біологічна дія іонізуючих випромінювань на організм людини. Ознаки радіаційного ураження. Гостре опромінення. Хронічне опромінення.
45. Заходи радіаційної безпеки. Нормування.
46. Режими захисту населення. Захист приміщень від проникнення радіоактивних речовин.
47. Класифікація, номенклатура і одиниці виміру вражаючих факторів фізичної та хімічної дії джерел техногенних небезпек.
48. Характеристика шуму і вібрації, їх вплив на організм людини. Засоби та заходи захисту від впливу шуму і вібрації.
49. Основи пожежної безпеки підприємств, установ, організацій.
50. Відповідальність за порушення (невиконання) вимог пожежної безпеки.
51. Конфлікти, їх класифікація та причини виникнення.
52. Екстремальні ситуації криміногенного характеру.
53. Соціальні небезпеки.
54. Тероризм, його види. Активізація зусиль у боротьбі з тероризмом.
55. Загальне уявлення про психофізіологічні фактори небезпек.
56. Людський фактор в безпеці життєдіяльності.
57. Основні положення ергономіки та її значення в безпеці життєдіяльності.
58. Соціальні фактори, що впливають на життя та здоров'я людини.
59. Корупція і криміналізація суспільства.
60. Шкідливі звички, соціальні хвороби та їхня профілактика.
61. Алкоголізм та наркоманія.
62. Зростання злочинності як фактор безпеки.
63. Поняття та різновиди натовпу. Поводження людини в натовпі.
64. Психологічна надійність людини та її роль у забезпеченні безпеки. Захисні властивості людського організму.
65. Види поведінки людини та її психічна діяльність: психічні процеси, стани, властивості.
66. Індивідуальний та груповий ризик.
67. Концепція прийнятної ризику.
68. Загальні принципи управління безпекою життєдіяльності.
69. Визначення, причини виникнення та класифікація НС.
70. Структурно-функціональна схема державного управління безпекою та захистом у НС в Україні з урахуванням статусу і повноважень органів влади.
71. Мета і характеристика рятувальних та інших невідкладних робіт.
72. Здійснення карантинних та інших санітарно-протиепідемічних заходів.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Основні джерела:

1. ДСТУ 2272-2006 „Пожежна безпека. Терміни та визначення основних понять”.
2. Кодекс цивільного захисту України. Кодекс від 02.10.2012 № 5403-VI <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/5403%D0%B0-17/paran93#n93>
3. Конституція України. Основний закон. – К., 1996.
4. Норми радіаційної безпеки України (НРБУ-97). - Київ: Відділ поліграфії Українського центру держсанепіднагляду МОЗ України, 1998. - 125 с.
5. Про адміністративні порушення: Закон України. – К., 1993.
6. Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 27.
7. Про захист людини від впливу іонізуючих випромінювань: Закон України від 14 січня 1998 р. – К., 1998.
8. Про охорону здоров'я: Закон України. – К., 1992.
9. Про охорону праці: Закон України. – К., 1992.
10. Про захист людини від впливу іонізуючих випромінювань: Закон України від 14 січня 1998 р. – К., 1998.
11. Про охорону здоров'я: Закон України. – К., 1992.
12. Безпека життєдіяльності (забезпечення соціальної, техногенної та природної безпеки: Навч. посібник/ В.В. Бегун, І.М. Науменко - К.: , 2014. – 328с.
13. Березуцький В.В., Васьковець Л.А., Вершиніна Н.П. та ін. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник / За ред. проф. В.В. Березуцького. – Х.: Факт, 2015. – 348 с.
14. Желібо Є. П., Заверуха Н. М., Зацарний В. В. Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти України I-IV рівнів акредитації/ за ред. /Є. П. Желібо. 6-е вид. -.: К.: Каравела, 2012. – 344с.
15. Касьянов М.А., Ревенко Ю.П., Медяник В.О., Арнаут І.М., Друзь О.М., Тищенко Ю.А. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник. – Луганськ: Вид-

во СНУ ім. В. Даля, 2016. – 284 с.

16. Концепція освіти з напрямом "Безпека життя і діяльності людини" / В.О. Кузнецов, В.В. Мухін, О.Ю. Буров та ін. // Інформаційний вісник. Вища освіта. – К.: Вид-во наук.-метод. центру вищої освіти МОНУ, 2011. – № 6. – С. 6–17.

17. Ліпкан В.А. Безпекознавство: Навч. посіб. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2013. – 208 с.

18. Михайлюк В.О. Цивільний захист: Навч. посібник. Миколаїв: НУК, 2015. – ч.1. Соціальна, техногенна і природна безпека. – 136 с.

19. Михайлюк В.О., Халмурадов Б.Д. Цивільна безпека: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2018, - 158 с.

20. Мохняк С.М., Дацько О.С., Козій О.І., Романів А.С., Петрук М.П., Скіра В.В., Васійчук В.О., Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник. Львів. Видавництво НУ "Львівська політехніка", 2019.- 264 с.

21. Осипенко С.І., Іванов А.В. "Організація функціонального навчання у сфері цивільного захисту". Навчальний посібник. – К., 2018. – 286с.

22. Скобло Ю.С., Соколовська Т.Б., Мазоренко Д.І., Тищенко Л.М., Троянов М.М. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації. – Київ: Кондор, 2013. – 424с.

23. Черняков О.Г., Кочін І.В., Сидоренко П.І., Букін В.Є, Костенецький М.І. Медицина катастроф. Навч. посібник. К.: "Здоров'я". 2011, - 348 с.

24. Яким Р.С. Безпека життєдіяльності. Навч. посіб. – Львів: Видавництво "Бескид Біт", 2015. – 304 с.

25. Яремко З.М. Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник. Львів. Видавничий центр ЛНУ ім. Ів. Франка, 2015.- 301 с.

2. Додаткові джерела:

1. Безпека життєдіяльності: Навч. посіб. / О.С. Баб'як, О.М. Сітенко, І.В. Ківва та ін. – Х.: Ранок, 2010. – 304 с.

2. Заплатинський В.М. Полімовний тлумачний словник з безпеки. Під-

ручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 120 с. ISBN 978-911-01-0002-1

3. Іванова І.В., Заплатинський В.М., Гвоздій С.П. "Безпека життєдіяльності" навчально-контролюючі тести. – Київ: "Саміт-книга", 2015. – 148 с.

4. Кулалаєва Н.В., Михайлюк В.О., Халмурадов Б.Д., Ручні та пересувні засоби пожежогасіння: основні типи, будова та безпечне використання. Навчальний посібник. Київ, 2011. – 189 с.

5. Кулешов Н.І., Уваров Ю.В., Олейник Є.Л., Пустомельник В.П., Єгурнов Ф.І. Пожежна безпека будівель та споруд. – Харків, 2014. – 271 с.

6. Літвак С. М., Михайлюк В. О. Безпека життєдіяльності. Навч. посібник. Миколаїв. - ТОВ "Компанія ВІД". – 2011. – 230 с.

7. Надзвичайні ситуації. Основи законодавства України. – К., 2018. – 544 с.

8. Основи цивільного захисту [текст] : навч.посіб. / О. В. Бикова, О. Ч. Болієв, Д. М. Деревинський, В. Н. Єлісєєв, С. М. Миронець, С. І. Осипенко, Ю. О. Півень, В. І. Плетньов, Л. В. Попов, І. П. Соколовський ; за заг. ред. канд. іст. наук М. В. Болотських ; МНС України, Ун-тет цивільного захисту України, Ін-тут держ. упр. у сфері цивільного захисту. — К., 2018. — 223 с. — Біб-ліогр.: с. 219-222.

9. Правила пожежної безпеки в Україні, затверджені наказом МНС України 19.10.2014 року № 126

10. Смоляр В. І. Фізіологія та гігієна харчування. Підручник для студентів. – К.: "Здоров'я", 2010. – 335 с.

11. Халмурадов Б.Д. Безпека життєдіяльності. Перша допомога в надзвичайних ситуаціях: Навч.посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2016. – 138 с.

12. Офіційне інтернет-представництво Президента України
<http://www.president.gov.ua/>.

13. [Верховна Рада України](http://www.rada.kiev.ua) <http://www.rada.kiev.ua> .

14. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>.

15. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
<http://www.mon.gov.ua>, www.osvita.com.
16. Міністерство екології та природних ресурсів України
<http://www.menr.gov.ua/>.
17. Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи
<http://www.mns.gov.ua/>.
18. Рада національної безпеки і оборони України <http://www.rainbow.gov.ua/>.
19. Постійне представництво України при ООН <http://www.uamission.org/>.
20. Північноатлантичний альянс (НАТО) <http://www.nato.int/>.
21. Новини про поточні події у світі, в т. ч. про надзвичайні ситуації
<http://www.100top.ru/news/> (російською мовою).
22. Сайт, присвячений землетрусам та сейсмічному районуванню території
<http://www.scgis.ru/russian/>.
23. Сайт, присвячений надзвичайним ситуаціям природного характеру
<http://chronicl.chat.ru/>.
24. Офіційний сайт Американського вулканологічного товариства
<http://vulcan.wr.usgs.gov/> (англійською мовою).
25. Український інститут досліджень навколишнього середовища і ресурсів при Раді національної безпеки і оборони України
<http://www.erriu.ukrtel.net/index.htm>.
26. <http://www.dnopr.kiev.ua> - Офіційний сайт Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду (Держгірпромнагляду).
27. <http://www.social.org.ua> - Офіційний сайт Фонду соціального страхування України.
28. <http://www.nau.ua> - Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».